

Het grootste antimonietskristal ter wereld

Jeroen van Rhijn

Drs. J.C. van Rhijn, geoloog en wetenschappelijk medewerker van het Mineralogisch en Paleontologisch Kabinet van Teylers Museum, Spaarne 16, 2011 CH Haarlem.

In de tweede fossielenzaal van Teylers Museum in Haarlem staat onder een hoge glazen stolp het grootste antimonietskristal tentoongesteld. Het reuzenkristal, met een lengte van 71 cm, maakt deel uit van een aggregaat van langprismatische kristallen. De kristallen vertonen een lengtestreping en zijn loodgrijs van kleur. Zij hebben een sterke metaalglans. De prismatische kristallen hebben piramidale eindvlakken, één van de circa 200 vormen, waarin dit mineraal uitkristalliseert. De groep kristallen van antimoniët (Sb_2S_3) is afkomstig uit de mijn Ichinokawa in het dorp Ojoin-Mura, op het Japanse eiland Shikoku. Tussen 1882 en 1886 bracht deze mijn reuzenkristallen voort. Na die tijd zijn nooit meer en nergens meer ter wereld zulke grote antimonietskristallen gedolven.

In 1884 kocht de conservator van het Mineralogisch en Paleontologisch kabinet van Teylers Museum, T.C. Winkler, dit wereldrecord aan voor 705 francs. Hoe hij deze kristalgroep heeft weten te bemachtigen, is onbekend. Wel is bekend dat de kristalgroep als één van de staatsgeschenken door de Japanse minister-president Tsunashiro Wada tijdens een staatsbezoek aan Duitsland in Berlijn aan zijn gastheren is geschonken. In 1885 stond het reuzenkristal in de catalogus uitvoerig beschreven.

Het mineraal antimoniët, een verbinding van antimoon en zwavel, werd en wordt nog steeds gebruikt voor de winning van het metaal antimoon: het is het belangrijkste antimoon-erts. Antimoon wordt toegepast in metaallegeringen. Ook werd dit metaal vanaf de 14de tot in de 18de eeuw gebruikt als braakmiddel en als laxemiddel, met - vanwege de giftigheid ervan - alle gevolgen van dien. Het op één na grootste antimonietskristal is in bezit van het Mineralogische Instituut van de Universiteit van Hamburg (slechts 58 cm!). De Ecole Nationale Supérieure des Mines te Parijs is in het gelukkige bezit van een kristal van 54 cm. Als vanzelfsprekend zijn reuzenkristallen ook aanwezig in Japanse verzamelingen, zoals het reuzenkristal van 60 cm in de verzameling van 30 reuzenkristallen van antimoniët in de collectie van de eerder genoemde Wada.

Ondanks het feit dat er na 1886 geen reuzenkristallen meer zijn gevonden, blijft altijd de kans bestaan dat dit wereldrecord wordt gebroken. Wie weet? Teylers Museum houdt gespannen (maar trots) haar adem in. Tot op heden is echter dit wereldrecord gewoon in Nederlands oudste museum te bewonderen!

*Aggregaat van antimonietskristallen uit Japan, met het grootste antimonietskristal ter wereld. Teylers Museum, Haarlem.
Foto: Fotodienst Teylers Museum.
© Teylers Museum.*

